

SARAYBOSNA YÜKSEKÖĞRETİM DEKLARASYONU

Tarih: 27 Ağustos 2026 • **Yer:** Uluslararası Saraybosna Üniversitesi – Saraybosna / Bosna-Hersek

Etkinlik: II. Uluslararası Anadolu Akademik Çalışmalar Sempozyumu – Uluslararası Rektörler Buluşması

Bizler, II. Uluslararası Anadolu Akademik Çalışmalar Sempozyumu kapsamında düzenlenen Uluslararası Rektörler Buluşması vesilesiyle dost ve kardeş coğrafyamızın kalbi Saraybosna'da bir araya gelen yükseköğretim kurumlarının temsilcileri ve rektörleri olarak küresel ölçekte adil, dengeli ve sürdürülebilir bir yükseköğretim düzeninin kurulmasında özgün bilimsel üretimin, köklü medeniyet değerlerimizin ve etik ilkelere bağlı akademik kalkınmanın temel taşıyıcısı olduğuna inanıyoruz. Kalıplaşmış ve pasif bilgi aktarımı modellerinin ötesine geçilerek, kendi akademik potansiyelimizden ve birikimimizden güç alan bağımsız bir bilim ve teknoloji ekosisteminin inşası, coğrafyamızın ve tüm insanlığın geleceği için stratejik bir sorumluluktur.

Orta Asya'dan Anadolu ve Balkanlar'a, İran ve Arap coğrafyasına uzanan tarihsel ve kültürel etkileşim alanımızda ortaya çıkan bilimsel ve entelektüel mirası günümüz akademik birikimiyle buluşturmak; mevcut bilimsel kapasitemizi karşılıklı bilgi, deneyim ve araştırma paylaşımı temelinde geliştirmek ve sürdürülebilir bir akademik iş birliği ağı oluşturmak amacıyla aşağıdaki temel ilkeleri ve stratejik hedefleri ortak deklarasyonumuz olarak ilan ediyoruz.

MADDELER VE ORTAK TAAHHÜTLER

1. Özgün ve Değer Merkezli Uluslararasılaşma

Katılımcı üniversiteler, kendi medeniyet birikimimizden ve evrensel etik ilkelere dayanan anlayışımızdan güç alan özgün bir uluslararasılaşma yaklaşımını benimser. Başta yakın ve gönül coğrafyamız olmak üzere dost ve kardeş ülkelerle akademik, kültürel ve bilimsel diplomasi kanallarını güçlendirerek ortak bir yükseköğretim ekosistemi oluşturmayı taahhüt eder.

2. Yerli ve Milli Teknoloji Hamlesi ile Bağımsız Bilim Vizyonu

Taraflar, tam bağımsızlık ve yüksek nitelikli üretim vizyonu doğrultusunda bilimsel bilginin teknolojik katma değere ve toplumsal faydaya dönüşmesini esas alır. Bu kapsamda yurt dışında ortak araştırma merkezleri, laboratuvarlar, kuluçka yapıları ve Teknoloji Transfer Ofisleri (TTO) kurarak, kurumsal altyapılarımızın küresel ölçekte rekabet gücünü artıracak ortak projeler yürütülmesini destekler.

3. Bütüncül Kalkınmayı Esas Alan Eğitim ve Hareketlilik

Katılımcı üniversiteler, salt sayısal büyümeyi değil, nitelikli ve ahlaki gelişimi önceleyen bütüncül bir eğitim anlayışını benimseyerek karşılıklı iş birliklerini artırmayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda taraflar, ortak lisans ve lisansüstü diploma programları açmayı, akademisyen ve araştırmacıların akademik hareketliliğini artırmayı ve ilgili bürokratik süreçleri kolaylaştırmayı taahhüt eder.

4. Küresel Adalet ve İnsanlık Yararına Bilimsel Araştırmalar

Taraflar, bilimsel üretimin belirli merkezlerin tekelinden çıkarılarak adil bir dünya düzenine ve insanlığın refahına katkı sunmasını hedefler. Bu doğrultuda küresel dengesizliklere karşı çok uluslu araştırma konsorsiyumları kurarak bölgesel ve küresel meselelere öz kaynaklarıyla nitelikli çözümler üretmeyi esas alır.

5. Sürdürülebilir ve Öz Kaynağa Dayalı Kurumsal Ağlar

İmzacı kurumlar, karşılıklı saygı ve akademik dayanışmaya dayanan sürdürülebilir bir iş birliği zemini kurmayı ve bilgi paylaşımı için iletişim kanallarını açık tutmayı ilke edinir. Bu doğrultuda üniversiteler, ortak ilgi alanlarındaki bilimsel ve kültürel konularda müşterek çalışmaları geliştirmeyi ve kurumsal bağları güçlendirmeyi öncelikli bir hedef olarak benimser.

6. Srebrenitsa'dan Gazze'ye Adil, Ahlaki Değerlere Bağlı ve Vicdan Merkezli Bilim

İşbu deklarasyonun insanlık tarihinin en acı soykırımlarından birine tanıklık etmiş Bosna-Hersek'in ve masumiyetin sembol şehri Saraybosna'da ilan edilmesi, katılımcı üniversitelere tarihsel ve ahlaki bir sorumluluk yüklemektedir. Srebrenitsa'da yaşanan vahşet, soykırım ve Bosna topraklarında akan kan, bugün Gazze'de soykırıma dönüşen zulümlerle ne yazık ki insanlığın ortak vicdanında kanamaya devam etmektedir. Katılımcı üniversiteler; Balkanlar'da (Srebrenitsa), Ortadoğu'da (Gazze ve Filistin) ve Güney Asya'da (Arakan/Myanmar) yaşanan katliamlar başta olmak üzere, coğrafyasına ve aktörüne bakılmaksızın tüm soykırımların ve sistematik zulümlerin karşısında meşru ve kararlı bir akademik duruş sergilemeyi taahhüt eder. Bilim ve akademi, güç ve eşitsizlik ilişkilerinin yeniden üretilmesine hizmet eden edilgen yapılar olamaz. Aksine, insan onurunun, temel hakların ve adaletin korunmasına katkı sunan evrensel bir sorumluluk alanıdır.

7. Tarihsel Vicdan, Gönül Coğrafyası ve Toplumsal Bilinç

İmzacı kurumlar; ortak tarihi, kültürel ve manevi mirasa sahip olduğumuz "gönül coğrafyamız" başta olmak üzere (Bosna, Kıbrıs, Batı Trakya, Azerbaycan, Doğu Türkistan, Arakan, Sudan, Libya, Filistin vb.) dünya genelindeki Müslüman toplulukların ve mazlum halkların sosyo-kültürel, tarihi ve akademik boyutlarıyla daha yakından tanınmasını ve doğru anlaşılmasını stratejik bir öncelik olarak benimser. Bu doğrultuda, üniversitelerimizin müfredatlarında "Çağdaş Müslüman Toplulukları ve Coğrafyaları" başlığı altında seçmeli/zorunlu derslerin, akademik araştırma merkezlerinin ve lisansüstü çalışma alanlarının yaygınlaştırılması taahhüt edilmektedir.

SARAJEVO DECLARATION ON HIGHER EDUCATION

Date: August 27, 2026 • **Venue:** International University of Sarajevo – Sarajevo / Bosnia and Herzegovina

Event: 2nd International Symposium on Anatolian Academic Studies – International Rectors' Meeting

We, the representatives and rectors of the universities gathered in Sarajevo, the heart of our friendly and fraternal geography, on the occasion of the International Rectors' Meeting held within the scope of the 2nd International Symposium on Anatolian Academic Studies, believe that authentic scientific production, our deep-rooted civilizational values, and ethically committed academic development are the fundamental pillars in establishing a just, balanced, and sustainable higher education order on a global scale. Transcending stereotyped and passive knowledge-transfer models to build an independent science and technology ecosystem powered by our own academic potential and accumulated experience is a strategic responsibility for the future of our geography and of all humanity.

We hereby declare the following fundamental principles and strategic objectives as our joint declaration, with the aim of bringing the scientific and intellectual heritage that has emerged within our sphere of historical and cultural interaction, extending from Central Asia to Anatolia and the Balkans, as well as to the Iranian and Arab regions, into dialogue with contemporary academic knowledge; developing and sustaining our existing scientific capacity on the basis of mutual exchange of knowledge, experience, and research; and establishing a sustainable academic cooperation network.

ARTICLES AND MUTUAL COMMITMENTS

1. Authentic and Value-Centered Internationalization

Participating universities embrace an authentic approach to internationalization, empowered by our civilizational heritage and our understanding grounded in universal ethical principles. They commit to establishing a shared higher education ecosystem by strengthening academic, cultural, and scientific diplomacy channels with friendly and fraternal countries, primarily our immediate surrounding and culturally linked regions.

2. Domestic and National Technology Move and Independent Science Vision

In line with a vision of full independence and high-quality production, the parties take as their basis the transformation of scientific knowledge into technological added value and social benefit. In this context, by establishing joint research centers, laboratories, incubation structures, and Technology Transfer Offices (TTOs) abroad, they support the execution of joint projects that will increase the competitiveness of our institutional infrastructures on a global scale.

3. Holistic Development-Oriented Education and Mobility

The participating universities aim to enhance mutual cooperation by adopting a holistic approach to education that prioritizes not merely quantitative growth, but also qualitative and ethical development. In this regard, the parties undertake to establish joint undergraduate and graduate degree programs, enhance the academic mobility of academics and researchers, and facilitate the relevant bureaucratic processes.

4. Scientific Research for Global Justice and Humanity

The parties aim for scientific production to be freed from the monopoly of certain centers and to contribute to a just world order and the welfare of humanity. To this end, by establishing multinational research consortia against global imbalances, they take as their basis the production of qualified solutions to regional and global issues with their own resources.

5. Sustainable and Self-Resourced Institutional Networks

Signatory institutions adopt as a principle the establishment of a sustainable framework of cooperation based on mutual respect and academic solidarity, and the keeping of communication channels open for the sharing of knowledge. Accordingly, they embrace as a primary objective the development of joint work on scientific and cultural matters within their shared areas of interest and the strengthening of institutional ties.

6. Just, Ethically Committed, and Conscience-Centered Science from Srebrenica to Gaza

The fact that this Declaration is being proclaimed in Sarajevo, the symbolic city of innocence, in Bosnia and Herzegovina, a country that has witnessed one of the most painful genocides in human history, imposes a historical and moral responsibility upon the participating universities. The atrocities and genocide committed in Srebrenica, and the bloodshed on Bosnian soil, regrettably continue to bleed in the collective conscience of humanity through the oppression that has today evolved into genocide in Gaza. The participating universities undertake to adopt a legitimate and resolute academic stance against all genocides and systematic forms of oppression, regardless of geography or perpetrator, with particular emphasis on the massacres that have taken place in the Balkans (Srebrenica), the Middle East (Gaza and Palestine), and South Asia (Arakan/Myanmar). Science and academia cannot be passive structures that serve to reproduce relations of power and inequality. On the contrary, they constitute a domain of universal responsibility that contributes to the protection of human dignity, fundamental rights, and justice.

7. Historical Conscience, Geography of the Heart, and Social Consciousness

Signatory institutions embrace as a strategic priority that Muslim communities and oppressed peoples across the world, foremost our "geography of the heart" (with which we share a common historical, cultural, and spiritual heritage: Bosnia, Cyprus, Western Thrace, Azerbaijan, East Turkestan, Arakan, Sudan, Libya, Palestine, etc.), be recognized more closely and understood correctly in their socio-cultural, historical, and academic dimensions. Accordingly, they commit to expanding elective/compulsory courses, academic research centers, and graduate study fields within our universities' curricula under the title "Contemporary Muslim Communities and Geographies."

İmzalayan Kurumlar

Signatory Institutions

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
Alanya Alaaddin Keykubat University

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Social Sciences University of Ankara

Artvin Çoruh Üniversitesi
Artvin Çoruh University

Bahria Üniversitesi
Bahria University

Balıkesir Üniversitesi
Balıkesir University

Bartın Üniversitesi
Bartın University

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Burdur Mehmet Akif Ersoy University

Gazi Üniversitesi
Gazi University

Gaziantep Üniversitesi
Gaziantep University

İslam Ülkeleri Akademisyenler ve Yazarlar Birliği
Academics and Authors Association of Islamic Countries

İstanbul Ticaret Üniversitesi
İstanbul Commerce University

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Kırşehir Ahi Evran University

Konya Teknik Üniversitesi
Konya Technical University

Mardin Artuklu Üniversitesi
Mardin Artuklu University

Milli Gençlik Vakfı
National Youth Foundation

Necmettin Erbakan Üniversitesi
Necmettin Erbakan University

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
Osmaniye Korkut Ata University

Pamukkale Üniversitesi
Pamukkale University

Semerkand Devlet Üniversitesi
Samarkand State University

Sinop Üniversitesi
Sinop University

Şırnak Üniversitesi
Şırnak University

Tarsus Üniversitesi
Tarsus University

Uluslararası Malezya İslam Üniversitesi
International Islamic University Malaysia

Uluslararası Saraybosna Üniversitesi
International University of Sarajevo

Uluslararası Stratejik Araştırmalar Merkezi
International Center for Strategic Research